

ΗΠΕΙΡΟΤΙΚΑ

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ
ΙΔΡΥΘΕΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ
ΠΡΟΝΟΙΑ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΒΛΑΧΟΥ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΔΕ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΟΤΩΝ
ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ ΒΙΖΟΥΚΙΔΟΥ
ΕΝ ΒΕΡΟΛΙΝΩ,
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΝΑΓΝΟΣΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΑΛΚΙΒΙΑΔΟΥ ΚΟΝΤΟΠΑΝΟΥ
ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ

ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ
ΕΝ ΤΗ ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙ

ΕΤΟΣ ΕΚΤΟΝ
1931

ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΚΛΟΓΗΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ

ΔΩΜΘ' ΜΑΪΟΥ ΚΖ'

ΥΠΟ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Α. ΜΥΣΤΑΚΙΔΟΥ

καθηγητοῦ, ἀρχοντος τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Τὸ πρωτόγραφον μεταξὺ ἄλλων τινῶν ἀχρήστων χαρτίων ἐξηγόρασα ἐν καιρῷ τοῦ παγκοσμίου πολέμου κατερχόμενος κατὰ τὰ ἐμοὶ εἰθισμένα τὴν πρὸς τὸν Γαλατῶν ἄγουσαν ὁδὸν ἢ ἀνερχόμενος αὐτὴν πρὸς τὸ Πέραν, ἵν' ἀνεύρω ἐν τοῖς παλαιοβιβλιοπώλαις κάτι χρήσιμον διὰ τὴν βιβλιοθήκην μου. Σημειωτέον δὲ ὅτι τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη ἢ ὁδὸς αὕτη ἢ τοῦ Γιουξέκ Καλδιριμ γνωστοτάτη ἢ παραλλήλως σχεδὸν τῇ ὑπογείῳ σήραγγι (Τοῦνελ) εἶχε καταστῆ κέντρον βιβλιοπωλικόν, ὥστε ὑπὸ τινων φίλων οὐχὶ ἄνευ λόγων καὶ Rue des Librairies ὠνομάζετο. Ἦτο δὲ δυνατόν ἔνεκα τῆς ἀναχωρήσεως τῶν κατοίκων καὶ τῆς ἀνταλλαγῆς πολλὰ ἵν' ἀνεύρη τις βιβλία καὶ σπάνια ἐκ δευτέρας ὅμως χειρός.

Τὸ πρωτόγραφον ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ Παραμυθίας ἐπισκοπικοῦ θρόνου τῆς μητροπόλεως Ἰωαννίνων θεωρῶ κατάλληλον πρὸς δημοσίευσιν ἐν τοῖς *Ἡπειρωτικοῖς Χρονικοῖς*, ἔχει δὲ ἐπὶ λέξει ὧδε :

† Τῆς ἀγιωτάτης ἐπισκοπῆς Παραμυθίας ἀπροστατεύτου διαμεινάσης, ἅτε τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύοντος κῦρ Ἀγαπίου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος, καὶ εἰς τὰς οὐρανίους μονὰς μεταστάντος, ἡμεῖς οἱ ἐνταῦθα ἐν Ἰωαννίνοις παρευρεθέντες ἀρχιερεῖς, ἐγγράφῳ ἐκκλησιαστικῇ προτροπῇ καὶ ἀδείᾳ τοῦ παναγιωτάτου καὶ σεβασμιωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ Δεσπότη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κυρίου Κυρίου Ἀνθίμου καὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἱερᾶς ἀγίας Συνόδου, καὶ γνώμῃ καὶ συγκαταθέσει τοῦ σεβαστοῦ Κυριάρχου τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου ἀγίου Ἰωαννίνων καὶ Βελλᾶς Κυρίου Ἰωαννικίου, συνελθόντες ἐν τῷ τῆς Μητροπόλεως Ἰωαννίνων ἱερῷ ναῷ τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου, καὶ ψήφους κανονικὰς προβαλλόμενοι εἰς εὕρεσιν καὶ ἐκλογὴν ἀξίου καὶ ἀρμοδίου προσώπου τοῦ ἀναδεξομένου τὴν ἀρχιερατικὴν προστάσιαν καὶ ποιμαντικὴν ράβδον τῆς ἀγιωτάτης αὐτῆς Ἐπισκοπῆς, πρῶτον μὲν ἐθέμεθα τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Εὐδοξιάδος, ἀγαπητὸν ἡμῶν ἐν Χῷ ἀδελφὸν κύριον Διονύσιον βον δὲ τὸν δσιώτατον ἐν ἱερομονάχοις Χρῦσανθον καὶ γον

τὸν δσιώτατον ἐν ἱερομονάχοις Νεόφυτον, ὃν καὶ τὰ ὀνόματα κατεστρέθη ἐν τῷδε τῷ τῆς ἀγιωτάτης Μητροπόλεως Ἰωαννίνων κώδικι εἰς ἐνδειξιν διηγεκῆ καὶ παράστασιν μόνιμον.

ὁ Παναγιώτης ἱερομόναχος
 ὁ Μεγαλομάχος Χριστοφόρος
 ὁ ἀσκητής καὶ ἀσκητής ἐν τῷ
 ἱερομοναχικῷ ἐν τῷ ἱερομοναχικῷ ἐν τῷ

Τὸ ὑπόμνημα ἐγένετο ἐπὶ Ἀνθίμου τοῦ Δ' τὸ δεύτερον πατριαρχοῦντος (Ὀκτωβρ. 1848 — Ὀκτ. 1852) καὶ ἐπὶ μητροπολίτου Ἰωαννίνων Ἰωαννικίου, τοῦ Ἡπειρώτου¹⁾, ὅστις μετὰ τὴν εἰς Κύζικον μετάθεσιν τοῦ Ἰωακείμ (τοῦ Β', τοῦ μετὰ ταῦτα πατριάρχου) ἐξελέγη²⁾.

Περὶ τοῦ ὑπογραφομένου Ἀπολλωνιάδος Χριστοφόρου ἐν μόνον οἶδα καὶ τοῦτο φασινὸν τοῦ ἀνδρός προτέρημα ἐκ τῆς ἄλλης φασινῆς καὶ σοφῆς βιογραφίας τοῦ ἀειμνήστου Βράνου, ἣν ἐφιλοκόνησεν ἀνὴρ ταῖς Μούσαις ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας ἔξοχα πεφιλημένος, ὁ κ. Βιζουκίδης, συγκρατήσας. Ὁ Χριστόφορος, πρὸς πατρός θεῖος τοῦ Βράνου, τὴν φιλομάθειαν τοῦ ἀνεψιοῦ ἀμείβων δὲν ἐκράτησεν αὐτὸν εἰς τὰ ὀδύζακια τῆς ἐπισκοπῆς ἵνα προσφέρῃ, ὡς εἴθιστο τότε, καφὲ καὶ γλυκό, ἀλλ' ἀνέλαβε τὰς δαπάνας τῆς εἰς τὰς σχολὰς τῶν Ἰωαννίνων φοιτήσεως αὐτοῦ³⁾.

Ὁ ἐν τῷ Ὑπομνήματι ἀναφερόμενος Ἀγάπιος, καὶ αὐτὸς ἐξ Ἰωαννίνων, διόκησε μετὰ συνέσεως τὴν ἐπαρχίαν ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1827 μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐπισυμβάντος, κατὰ σημείωσιν τοῦ μακαρίτου ἱατροῦ Παναγιωτίδου, κατὰ τὴν νύκτα τῆς Μ. Πέμπτης τοῦ 1849 μετὰ τὴν τῶν ἱερῶν Εὐαγγελίων ἀνάγνωσιν. Ἦτο ἀνὴρ φιλόμουσος, τὸ κοινὸν σχολεῖον εἰς ἑλληνικὸν προαγαγὼν καὶ τὰς πρὸς τοῦτο διὰ τὴν

¹⁾ Πρὸς διάκρισιν τοῦ ὁμωνύμου τοῦ Κρητός. Βλέπε νῦν τὸν φίλτατον μ. ἀγ. Παραμυθίας κ. Ἀθηναγόρα «ἡ Ἐκκλησία Ἰωαννίνων» ἐν σ. 43 τῶν ΗΧ τοῦ 1928.

²⁾ Ὁ Ἰωακείμ οὗτος εἶναι ὁ ἀπὸ Δρυϊνουπόλεως (1835), ὅστις ἀπεμακρύνθη τῶν Ἰωαννίνων, ἀλλὰ μετὰ τὴν τοῦ Ἰωαννικίου τοῦ Κρητός ἀρχιερατείαν ἀνέλαβεν αὐθις τὸν θρόνον. Εἶτα Κυζίκου, καὶ μετέπειτα πατριάρχης κατὰ τὸ 1860.

³⁾ Ὅρα σελ. 24 τοῦ πρώτου παραρτήματος τῶν «Ἡπ. Χρ.» (τοῦ Βιογραφικοῦ).

μετατροπὴν οἰκίας τινὸς παρὰ τῇ Μητροπόλει δαπάνας καταβαλόν. Τὴν ἀνακομιδὴν τῶν λειψάνων τοῦ Ἀγαπίου ἐτέλεσεν ὁ μακαρίτης φίλος μου ὁ Παραμυθίας Ἰωάννης, (Χατζῆ Ἀποστόλου) ὁ Ἰμβριος, ὁ μετὰ ταῦτα Δεσκάτης, εἶτα Λέρου καὶ Καλύμνου καὶ μετέπειτα Κασσανδρείας, ἐν τοῖς Ε. Νεσοκομείοις τῆς ΚΠ ἀποθανὼν (Ἰουνίῳ 1915).

Ὁ δ' ἐκλεγείς Διονύσιος ἐκ Τεσμὲ (Κρήνης) εἶναι ὁ ἀγοράσας τὴν οἰκίαν τῆς Μητροπόλεως, ὁ ἐξασφάλισας τὴν λειτουργίαν τῆς σχολῆς τῆς Πάργας, ὁ ἐπὶ εἰκοσαετίαν ὡς κάλλιστα τὰ τῆς ἐπαρχίας ἰθύνας. Ἀείμνηστοι ἄνδρες ¹.

Ὁ ἐπισκοπικὸς τίτλος (φήμη) κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ἑκατονταετηρίδα ἔσχε, κατὰ τὰς ἐκκλησιαστικὰς καὶ πολιτικὰς ἀνάγκας, διαφορὰς, περὶ ὧν πᾶς λόγος ἐνταῦθα παρέλκει, ὡς καὶ ἡ τοῦ ἐπισκόπου ἔδρα κατὰ τὰς περιστάσεις ἀλλαγὰς. Οἱ ἐπίσκοποι ἄλλοτε εἰς ἄλλας κωμοπόλεις διέμενον, ὡς οἱ περὶ τὰς ἠπειρωτικὰς μητροπόλεις ἀσχοληθέντες καὶ οἱ περὶ ἠπειρωτικῶν Ἀγαθοεργημάτων γράψαντες σημειοῦνται.

Κατὰ Ἰούνιον τοῦ 1895 ἐξεδόθη Τόμος Συνοδικός, δι' οὗ ἡ Ἐπισκοπὴ Παραμυθίας εἰς Μητρόπολιν προεβιβάζετο τὸν 73 θρόνον πρὸ τοῦ Βελλᾶς ἐν τῷ Συνταγματικῷ καταλαβοῦσα. Ἀλλ' ἅμα καὶ ἄλλος Σ. Τόμος ἐξεδίδετο, καθ' ὃν ἡ Ἐξαρχία Γηρομηρίου καὶ τὰ «χωρία αὐτῆς ὑπάγονται εἰς τὴν Μητρόπολιν Παραμυθίας, μετωνυμουμένης ἀπὸ τοῦδε εἰς Μητρόπολιν Παραμυθίας καὶ Φιλιατῶν».

Κατὰ τὴν νέαν διαρρύθμισιν τῶν ἐπαρχιῶν ἡ ἐπαρχία Παραμυθίας καὶ Πάργας ἴδιον ἀπετέλεσε τμήμα, τυχοῦσα κατ' εὐχὴν παραμυθίας ἀληθοῦς ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ νῦν φιλιτάτου καὶ ἐν πᾶσιν ἀξιωτάτου, ἡδέως δὲ περὶ τὰ βυζαντιακὰ διατρίβοντος μητροπολίτου κ. Ἀθηναγόρα, τοῦ ἀπὸ Μ. Πρωτοσυγκέλλων. Τὴν ἔνωσιν ὁμως ταύτην Π. καὶ Πάργας ἀπήντησα ἤδη ἐν σημειώσει οὐ μόνον μαθητοῦ μου . . . ἀλλὰ καὶ τοῦ ἱατροῦ τοῦ μακαρίτου Δ. Παναγιωτίδου (πρὸ τοῦ 1900) ὅστις σημειοῦται «ἐξ ἐπιγραφῆς ναοῦ τοῦ ἁγ. Νικολάου ἐν τῷ χωρίῳ Ἄρτσα τοῦ Φαναρίου: ἱστορήθη . . . ἀρχιερατεύοντος τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ λογιωτάτου Κυρίου Κυρίου Ἀνθίμου Παραμυθίας καὶ Πάργας διὰ . . . 1785 Φεβρ. 28» ².

¹) Τῷ ἐπ' ἀγαθῷ τὰ τῆς ἐπαρχίας ἰθύνοντι φιλιτάτῳ μητροπολίτῃ κ. Ἀθηναγόρῃ ἀφίενται τὰ λοιπὰ ὅσα ὅσα. Σημειωτέον ὅτι ἐκ κώδικος τῆς Παραμυθίας κατέχω ἐν ἀτελεῖ ἀτιογράφῳ τὰς ἐν συμπλέγμασιν ὑπογραφὰς τοῦ Ἀνθίμου (ὅστις γράφει καὶ βεβαιοῖ), τοῦ Ἀμβροσίου (1813), τοῦ Νεοφύτου (1822), τοῦ Ἀγαπίου τούτου καὶ τοῦ Γρηγορίου (18 Ἰουλίου 1881) ὅστις ἀπεβίωσεν ὡς Βάρνης (1891) ἀξιόλογος κατὰ πάντα ἀρχιερεὺς, ὡς ἐβεβαίουν ὁ μακαρίτης πατήρ μου. Αἱ ἐν παρενθέσει χρονολογίαι εἶναι τῶν ἐν τῷ κώδικι ὑπογραφῶν.

²) Ὁ μακαρίτης Παναγιωτίδης ἔγραψε μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰς ἐν τῷ ΚΖ' τόμῳ τοῦ Ε. Φιλ. Συλλόγου περὶ κώδικος τῆς Παραμυθίας, προικοδοσιῶν κ.λ. σημειώσεις (1900).